

Att byta tak på ett gammalt trähus kräver rätt material och rätt kompetens. Villa & Fritid begav sig till en släktgård i Lerum för att följa ett pågående takläggningsarbete på hög nivå.

TEXT: LARS BÄRTÅS | BILD: JAN-ERIK WEINITZ

HELA ARBETSLAGET från JFG Byggmontage är på plats när vi anländer till den lantliga gården i Lerum. Takläggarna har avlägsnat de gamla tegelpannorna och är i full färd med att spika ny råspont på det brädklädda yttertaket.

– Ett flertal tegelpannor var spruckna och söndervittrade vilket har lett till vattenskada på vindskivorna och takfotsändarna. Men själva yttertaket med brädfodringen har hållit sig intakt

och det är bara på ett fåtal ställen som vi behövt göra förbättringar, berättar takläggaren Fredrik Gustavsson.

FREDRIKS KOLLEGA, Christer Svantesson från företaget Factus, är också på plats. Han är specialiserad på byggnadsvård och arbetar med tak- och fasadrenoveringar av äldre hus.

– Den här släktgården uppfördes 1885 och har gått i arv i flera generationer. Huset är gediget byggd med kärnvirke i stommarna vilket bidragit till att det stått sig bra genom alla år, trots att underhållet inte varit det bästa, säger Christer.

PÅ GÅRDSPLANEN STÅR PALLAR med nya tvåkupiga tegelpannor från Vittinge. De ska ersätta de tidigare takpannorna från 1940-talet som kom Heby tegelbruk, en dåtida konkurrent till Vittinge.

– En del kunder vill gärna behålla sina gamla tegelpannor och vill att vi återlägger dem efter renovering. Det brukar inte vara något problem om pannorna är i gott skick. Men kostnaden är nästan detsamma som vid nyläggning, så därför blir det oftast nya pannor istället, säger Fredrik Gustavsson.

Forts sid 6 →

PRISET PÅ TEGELPANNOR är betydligt högre än på betongpannor, som är det vanligaste takmaterialet på villor idag. Å andra sidan har tegel generellt en längre hållbarhet, påpekar Fredrik.

– Med rätt skötsel kan gamla tegelpannor hålla en bra bit över hundra år. De nytillverkade är lite mer porösa och är inte riktigt av samma höga kvalitet, men de håller ändå betydligt längre än de flesta typer av betongpannor.

UNDER TIDEN SOM VI pratar har arbetslaget spikat färdigt råsponten. Nästa moment är att rulla ut och fästa takpappen. Här gäller det att vara noggrann med infästningar så att det inte uppstår glipor som riskerar att släppa in regnvatten och fukt.

– I normala fall ska underlagspappen bytas ut var 30:e år, oavsett om taket är täckt med tegel-, betong- eller plåtpannor. Det är viktigt att välja papp av bra kvalitet; i vårt fall använder vi en beprövad sort, YAP 2200, som är slitstark och hållfast, berättar Fredrik.

icopal

t-emballage

på korr

”Det kommer att hålla tätt många år framöver”

UID TAKLÄGGNING PÅ MODERNARE villor brukar man numera lägga en diffusionsöppen underlagsduk som, liksom Gore Tex, är vattentät på utsidan men samtidigt kan släppa igenom fukt från vindsutrymmet.

– Men även en sådan duk måste, precis som vanlig takpapp, bytas efter ungefär 30 år.

UNDERLAGSTAKET SKA KOMPLETTERAS med läkt som tegelpannorna ska vila på. Pannorna ska därefter fästas med rostfria takpannekrokar så att de ligger säkert. Detta moment är lite tidsödande: ungefär var tredje panna behöver fästas och enligt Fredriks beräkningar lär det gå åt cirka 1000 krokar på det här taket.

– Det är viktigt att man inte slarvar med detta moment, vilket tyvärr är ganska vanligt i vår bransch. Det finns en del aktörer på marknaden som lockar med ”ett bra pris” men inte är så noggranna med hantverket, säkerheten och kvaliteten på materialen. Risken är att det billiga priset i slutändan blir en dyrköpt erfarenhet för husägaren.

ETT HUSTAK ÄR ALLTID UTSATT för väder och vind och bör inspekteras och underhållas med viss regelbundenhet. Är det lämpligt att klättra upp och inspektera sina takpannor själv?

– Nej, inte om du är ovan vid klättra på tak. Min rekommendation är att låta en takläggare göra översynen och bedöma vilka eventuella åtgärder som behövs. Det är värt tiden som du betalar, inte minst med tanke på de risker som finns med att kliva omkring på ett sluttande tak.

FREDRIK RÄKNAR MED ATT takarbetet på den gamla gården omfattar sammanlagt fem arbetsdagar. Då har huset även försetts med nya vindskivor och hängrännor, vilket ingår i offerten. Gårdsägaren – som inte är hemma under vårt besök – har säkert mer renoveringsjobb att fundera över. Men taket behöver han åtminstone inte längre tänka på.

– Det kommer att hålla tätt många år framöver.

monier roofing